

جرايم رایانه‌ای

مؤلف:

علیرضا نمرودی

www.ketab.ir

انتشارات معید مهر

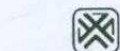
تهران - بهار ۱۴۰۳

MCEID

انتشارات معید مهر

سرشناسه	نمرودی، علیرضا، ۱۳۶۰-
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	جرایم رایانه‌ای/مؤلف علیرضا نمرودی؛ ویراستار مهران غلامیان.
مشخصات نشر	تهران: معید مهر، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۷۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۱۶۲۹-۴-۱
وضعیت فهرست نویسی	فپا
موضوع	جرایم کامپیوتری -- قوانین و مقررات -- ایران Computer crimes -- Law and legislation -- Iran جرایم کامپیوتری -- ایران -- بی‌چوبی Computer crimes -- Investigation -- Iran
رده بندی کنگره	KMH۸۰
رده بندی دیویی	۵۵۰.۹۹۲۴/۳۴۳
شماره کتابشناسی ملی	۹۶۴۳۹۱۰

Moeid

انتشارات معید مهر

عنوان کتاب:	جرایم رایانه‌ای
مؤلف:	علیرضا نمرودی
ناظر ویراستار:	امیرحسین خسرویگی
ناشر:	انتشارات معید مهر
ویراستار:	مهران غلامیان
طراحی جلد:	امید نسیمی‌زاده
نوبت چاپ:	چاپ اول
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۹۱۶۲۹-۴-۱
قیمت:	۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال
تلفن:	۰۲۱-۲۲۱۱۱۲۸۴
پایگاه اینترنتی:	www.Moeidgroup.com
	www.Moeidacademygroup.com
پست الکترونیکی:	Info@moeidacademygroup.com

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	فصل یکم: تبیین موضوع.....
۱۵	مبحث یکم: دسترسی غیرمجاز.....
۱۶	الف) عنصر قانونی دسترسی غیرمجاز.....
۱۶	ب) عنصر مادی دسترسی غیرمجاز.....
۲۰	ج) عنصر روانی دسترسی غیرمجاز.....
۲۱	د) مجازات دسترسی غیرمجاز.....
۲۱	مبحث دوم: شنود رایانه‌ای.....
۲۱	الف) عنصر قانونی شنود رایانه‌ای.....
۲۵	ج) عنصر روانی شنود رایانه‌ای.....
۲۵	د) مجازات شنود رایانه‌ای.....
۲۵	مبحث سوم: سرقت رایانه‌ای.....
۲۶	الف) عنصر قانونی سرقت رایانه‌ای.....
۲۶	ب) عنصر مادی سرقت رایانه‌ای.....
۲۷	ج) عنصر روانی سرقت رایانه‌ای.....
۲۷	د) مجازات سرقت رایانه‌ای.....
۲۸	مبحث چهارم: جاسوسی رایانه‌ای.....
۲۸	الف) عنصر قانونی جاسوسی رایانه‌ای.....
۲۹	ب) عنصر مادی جاسوسی رایانه‌ای.....
۳۰	د) مجازات جاسوسی رایانه‌ای.....
۳۱	مبحث پنجم: جعل رایانه‌ای.....
۳۱	الف) عنصر قانونی جعل رایانه‌ای.....
۳۱	ب) عنصر مادی جعل رایانه‌ای.....
۳۳	ج) عنصر روانی جعل رایانه‌ای.....

۳۳	(د) مجازات جعل رایانه‌ای
۳۴	مبحث ششم: تخریب و اخلال در داده
۳۴	(الف) عنصر قانونی تخریب و اخلال در داده
۳۴	(ب) عنصر مادی
۳۶	(ج) عنصر روانی تخریب و اخلال در داده
۳۶	(د) مجازات تخریب و اخلال در داده
۳۶	مبحث هفتم: تخریب و اخلال در سامانه
۳۶	(الف) عنصر قانونی تخریب و اخلال در سامانه
۳۷	(ب) عنصر مادی تخریب و اخلال در سامانه
۳۷	(ج) عنصر روانی تخریب و اخلال در سامانه
۳۸	(د) مجازات تخریب و اخلال در سامانه
۳۸	مبحث هشتم: ممانعت از دسترسی
۳۸	(الف) عنصر قانونی ممانعت از دسترسی
۳۸	(ب) عنصر مادی ممانعت از دسترسی
۳۹	(ج) عنصر روانی ممانعت از دسترسی
۳۹	(د) مجازات ممانعت از دسترسی
۴۰	مبحث نهم: کلاهبرداری مرتبط با رایانه
۴۱	(الف) عنصر قانونی کلاهبرداری مرتبط با رایانه
۴۱	(ب) عنصر مادی کلاهبرداری مرتبط با رایانه
۴۳	(ج) عنصر روانی کلاهبرداری مرتبط با رایانه
۴۳	(د) مجازات کلاهبرداری مرتبط با رایانه
۴۵	فصل دوم: آیین دادرسی
۴۷	مبحث یکم: مرور زمان
۴۷	مبحث دوم: صلاحیت و اعتراض به رأی

فصل سوم: نمونه آرا و نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه.....	۴۹
مبحث یکم: نمونه آرا.....	۵۱
مبحث دوم: نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه.....	۵۳
پیوست‌ها.....	۵۹
پیوست ۱: مواد قانونی.....	۶۱
قانون جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸/۳/۵.....	۶۱
بخش یکم: جرایم و مجازات‌ها.....	۶۱
فصل یکم: جرایم علیه محرمانگی داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی.....	۶۱
مبحث یکم: دسترسی غیرمجاز.....	۶۱
مبحث دوم: شنود غیرمجاز.....	۶۱
مبحث یکم: جاسوسی رایانه‌ای.....	۶۱
فصل دوم: جرایم علیه امنیت و تمامیت داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی.....	۶۳
مبحث یکم: جعل رایانه‌ای.....	۶۳
مبحث دوم: تخریب و اختلال در داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی.....	۶۳
فصل سوم: سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه.....	۶۴
فصل چهارم: جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی.....	۶۵
فصل پنجم: هتک حیثیت و نشر اکاذیب.....	۶۶
فصل ششم: مسئولیت کیفری اشخاص.....	۶۷
فصل هفتم: سایر جرایم.....	۷۱
فصل هشتم: تشدید مجازات‌ها.....	۷۱
پیوست ۲: پرسش و پاسخ.....	۷۳

سخن ناشر

سلام و درود به شما خواننده گرامی، بسیار مفتخر و خوشحالیم که کتابی از مجموعه کتب کاربردی انتشارات معید مهر را برای مطالعه انتخاب کردید. این اثر تنها قسمتی از مجموعه ۵۳ کتاب کاربردی مجموعه معید است، تمام تلاش ما این بوده که موضوعات بیشتر مطرح شده در سطح جامعه را از انبوه موضوعات متنوع و گوناگون استخراج کنیم و به هر کدام جداگانه و تحت عنوان خاص در قالب یک کتاب پردازیم تا علاوه بر اینکه برای دانشجویان و پژوهشگران حوزه حقوق جذاب باشد، بتواند برای مردم عادی جامعه و فاقد تحصیلات حقوقی هم مفید واقع شود.

در تهیه و تنظیم این کتاب، در کنار دانش نظری و تئوری پژوهشگران مجموعه معید، از تجربه عملی کارشناسان و کادرهای این مجموعه نیز بسیار استفاده شده است تا شما خواننده گرامی با رویه عملی موضوع هر چه بهتر آشنا شوید، تمامی پرونده‌های مطروحه در مجموعه معید که روزانه آمار قابل توجهی را به خود جلب می‌کند با دقت و وسواس زیاد بررسی شده و نکات قابل ذکر آن در این کتاب بیان شده است. در خاتمه ضمن تشکر از حسن انتخاب شما، صمیمانه انتقادات و پیشنهادات شما را پذیراییم.

پیشگفتار

در فضای مجازی با دنیایی مواجه هستیم که ۸ میلیارد نفر کاربر در آن باهم در حال مرادوه هستند لذا می‌توانیم یک کشوری را در نظر بگیریم که ۸ میلیارد نفر جمعیت دارد. در فضای سنتی اگر کل کشور را در نظر بگیریم با ۸۰ میلیون جمعیت، تعدادی از این افراد کودکان هستند که موضوع بحث قرار نمی‌گیرند اما در فضای مجازی میانگین سن افرادی که وارد این فضا شده و کاربر محسوب می‌شوند بسیار پایین است. در این فضا اطفال کنشگر و واکنش‌پذیر هستند لذا در این فضا ۸ میلیارد کاربر واقعی وجود دارد که هر کدام می‌تواند مرتکب جرم شده و یا بزه‌دیده واقع شوند؛ بنابراین این فضا بسیار مهم است.

جرائم رایانه‌ای که قرار است در مورد آن مطالعه داشته باشیم ناظر بر سامانه و یا داده‌ای است که در فضای مجازی قرار دارد. بنابراین اگر از فضای مجازی جدا شویم دیگر وارد بحث جرائم رایانه‌ای نمی‌شویم. مثلاً فرض کنید یک استاد دانشگاه فایل پاورپوینتی درست کرده و به کمک آن تدریس می‌کند. اگر کسی به لپ‌تاپ این استاد فلش متصل کند و فایل را بردارد، داده را در فضای مجازی از لپ‌تاپ برداشته و سرقت رایانه‌ای است. حال در فرضی دیگر که این استاد این فایل را از طریق اسکایپ، share screen کرده است و کسی از روی اسکرین عکس‌برداری کند، دیگر جرم رایانه‌ای نیست زیرا در فضای واقعی عکس گرفته شده است.